

і в переліку спеціалізацій теж не зазначили. Проведений аналіз навчальних планів ряду ВНЗ свідчить, що в більшості випадків спортивний туризм все ж таки вивчається у варіативній частині, але формування названих нами компетенцій не забезпечується.

Що стосується процесу підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму в напрямках підготовки 6.010201 «Фізичне виховання» та 6.010202 «Спорт», то в більшості випадків він обмежується табірними зборами з туризму або вивченням дисципліни «Спортивний туризм». Інші дисципліни, які забезпечують формування туристського мислення, взагалі не вивчаються.

Отже, зібрані нами факти дозволяють зробити висновок, що в Україні не створені в повному обсязі умови для професійної підготовки спеціалістів зі спортивно-оздоровчого туризму. На державному рівні підготовка цих кадрів не регулюється. Галузеві стандарти напрямів підготовки «Туризм», «Спорт», «Фізичне виховання» не передбачають спеціалізації «Спортивно-оздоровчий туризм». Достатньо високий рівень підготовки спеціалістів зі спортивно-оздоровчого туризму в окремих ВНЗ забезпечується, на нашу думку, здебільшого за рахунок ентузіазму професорсько-викладацького колективу кафедр. Подальша робота з цієї проблеми полягає в детальному аналізі досвіду підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму в Росії та Білорусії.

Література:

1. Фокін С. П. Спортивний і спортивно-оздоровчий туризм: питання термінологічного апарату / С. П. Фокін // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб.наук.статтей / за ред. С.С.Єрмакова. – Харків: ХДАДМ (XXII), 2006. – № 8. – С. 88-90.

МОТИВИ ОБРАННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ТА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ СТУДЕНТАМИ КАФЕДРИ ТУРИЗМУ ЛДУФК

Тетяна Курчаба, Лідія Тимошенко, Анна Гулюк
Львівський державний університет фізичної культури

Туризм виконує важливу роль у вирішенні соціально-економічних проблем суспільства: підтримується якісний рівень життя населення, створюються нові робочі місця та передумови для підвищення інвестиційної привабливості і конкурентоспроможності регіонів.

Головною стратегічною метою розвитку туризму є формування конкурентоздатної туристично-рекреаційної галузі як однієї з пріоритетних галузей економіки, що забезпечить, з одного боку, попит споживачів (як внутрішніх, так і зовнішніх) та задоволення своїх потреб в туристично-рекреаційних послугах, а з іншого – значний внесок у соціально-економічний розвиток за рахунок збільшення прибуткової частини бюджету, надходження інвестицій, збільшення кількості робочих місць, покращення здоров'я населення, збереження і раціонального використання культурно-історичної і природної спадщини.

В умовах соціалізації економіки, здоров'я населення є ключовою проблемою нашої країни. Ознаки її наявності можна знайти практично в усіх сферах діяльності держави, кризовому стані систем охорони здоров'я і соціального захисту населення, стрімкому зростанні споживання алкоголю і наркотичних речовин та ін.

З метою виходу з цієї складної ситуації, забезпечення національної безпеки, захисту культурної, духовно-етичної спадщини, історичних традицій і норм суспільного життя, нові доктрини здорового способу життя повинні включати такі найважливіші складові, як: освіченість, турботу про власне здоров'я, потребу у творчій праці, духовність і чисте навколишнє середовище. Саме розвитку названих цінностей, а особливо покращенню здоров'я, активному відпочинку, вихованню та ін. сприяє розвиток туризму.

Перехід до ринкових відносин стимулював взаємодію різних регіонів у створенні споживчого ринку туристичного продукту та підготовці висококваліфікованих кадрів для туристичної сфери.

Туризм є сферою багатоаспектної діяльності, однак сьогоднішня підготовка фахівців для сфери туризму у більшості навчальних закладів України за напрямком освіти «Туризм» та спеціальністю «Туризм» не передбачає їх майбутньої діяльності щодо розвитку активного туризму, тобто туризму, як засобу фізичного виховання різних верств населення.

Сучасні абітурієнти, які прагнуть опанувати спеціальність «Туризм», мають можливість обрати для навчання різні навчальні заклади, в їх числі – вузи фізкультурного профілю. Навчання за спеціальністю «Туризм» в названих вузах найбільшою мірою наближено до активного туризму, який передбачає відповідні форми пересування, фізичні навантаження і є засобом фізичного виховання та видом спорту.

Спеціальність «Туризм» у ЛДУФК користується попитом серед абітурієнтів. Тому, метою нашого дослідження був аналіз мотивів обрання напрямку освіти і спеціальності студентами кафедри туризму ЛДУФК та їх уявлень про зміст майбутньої професійної діяльності.

Об'єкт дослідження: підготовка майбутніх фахівців для сфери туризму.

Предмет дослідження: мотиви обрання спеціальності «Туризм» в навчального закладу для отримання освіти студентами кафедри туризму ЛДУФК.

Завдання:

1. Опрацювати літературні джерела і визначити роль туризму в вирішенні соціально-економічних проблем.
2. Дослідити мотиви обрання спеціальності і навчального закладу студентами кафедри туризму та визначити їх пріоритети.
3. Проаналізувати думки студентів щодо змісту майбутньої професійної діяльності.

Соціологічне опитування за участю 74 студентів спеціальності «Туризм» I, II, III, IV курсів навчання ЛДУФК дозволило з'ясувати мотиви обрання ними названої спеціальності.

Відомо, що у туристичній сфері працюють фахівці різноманітних професій, які забезпечують розвиток туристичної індустрії, виконуючи управлінські, економічні й технологічні функції та обов'язки [1,2,3]. Проте у практиці сучасної туристичної освіти України здійснюється підготовка фахівців, в першу чергу, економічного спрямування, наприклад, у рамках спеціальностей «менеджер туризму» та «фінансовий менеджер». Натомість, відчувається дефіцит наукових педагогічних кадрів зі спортивного та оздоровчого туризму, анімації туристичній діяльності [4, 5, 6].

Як зазначалося вище, вузи фізкультурного профілю, які випускають бакалаврів та спеціалістів туризму та магістрів туризмознавства, мають можливість більшої спеціалізації в активному туризмі. Тому, нами був проведений цікавий аналіз мотивів обрання майбутньої професійної діяльності. Відповіді на одне із питань анкети засвідчили, що більшість студентів (63%) наголошують на тому, що це був їх власний, обдуманний вибір (рис.1).

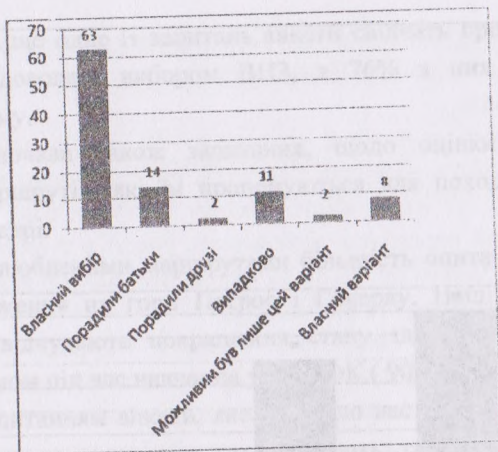

Рис.1. Мотиви обрання спеціальності «Туризм»

Це дає підстави стверджувати – переважна більшість студентів-туристів навчаються за власним бажанням, а отже мають зацікавленість до навчання та добрі перспективи сформуватися як кваліфіковані спеціалісти, 16% респондентів обрати спеціальність «Туризм» порадили батьки та друзі і лише 11% респондентів вказали на те, що навчання названою спеціальністю виявилось для них випадковим.

У ході анкетування ми намагалися також з'ясувати, які мотиви були визначальними для абітурієнтів, щодо вибору не тільки спеціальності, а і навчального закладу. Обробка відповідей на одне із питань анкети свідчить, що 45% студентів зацікавив ЛДУФК у зв'язку із можливістю регулярно ходити у походи, а 35% привабило саме спрямування активного туризму, і лише для 12% респондентів вирішальним фактором при обранні спеціальності «Туризм» у ЛДУФК стала низька оплата за навчання (рис.2).

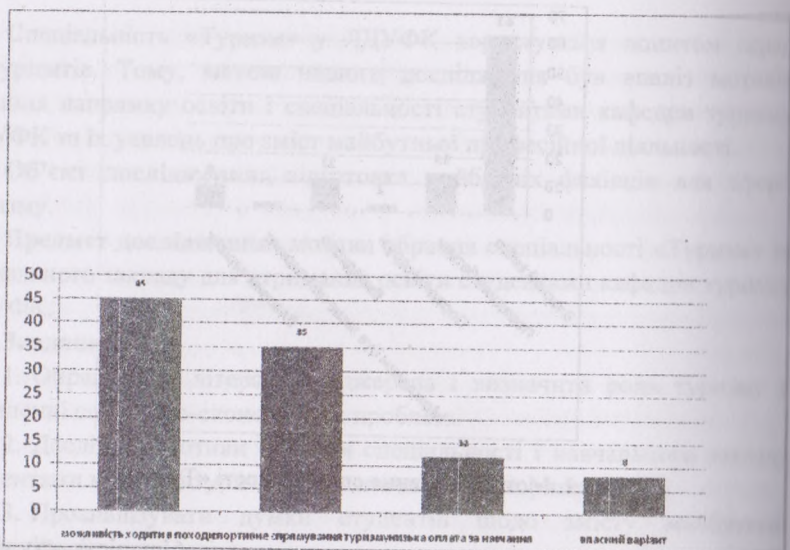

Рис. 2. Мотиви студентів спеціальності «Туризм» обрання навчального закладу

Слід зауважити, що 57% студентів спеціальності «Туризм» до вступу в ЛДУФК займалися спортом, серед них спортивні розрядники мають 16% респондентів. Найбільша кількість студентів-розрядників навчається на теперішньому I курсі кафедри туризму, це четверта частину набору – 25%.

Одне із питань анкети було присвячено аналізу думок студентів різних курсів, щодо власної майбутньої конкурентоспроможності на ринку праці. Відповіді на питання анкети засвідчили наступне: 83% студентів першого курсу вважають, що отриманні під час навчання знання дозволять почуватися конкурентоздатними на ринку праці. Деякі інші відповіді дали студенти II і IV курсів. Лише 45% опитаних студентів (II курс) і 40% (IV курс) вважають, що отримані знання дадуть можливість почуватися конкурентоспроможними. Причиною такого зростання невпевненості студентів може бути не достатня обізнаність у перспективах майбутньої професії, адже попит на послуги, пов'язані з активним і спортивним туризмом щороку стає більшим.

Відповіді на ще одне із запитань анкети свідчать про те, що 80% респондентів задоволені вибором ВНЗ, а 76% з них задоволені навчанням у ньому.

Анкета включала також запитання, щодо оцінки студентами туристичних маршрутів, які їм пропонуються для походів у процесі навчання на кафедрі.

Найбільш улюбленими маршрутами більшість опитаних студентів виявилися сходження на гори Петрос і Говерлу. Наші респонденти зазначили, що відчувають покращення стану здоров'я після занять активним туризмом під час навчання у ЛДУФК (90% відповідей).

Ключовим питанням анкети, яке цікавило нас у ході дослідження, було з'ясування: на яких посадах уявляють себе студенти після закінчення ЛДУФК? Ми отримали наступні результати обробки відповідей на назване запитання (рис.3).

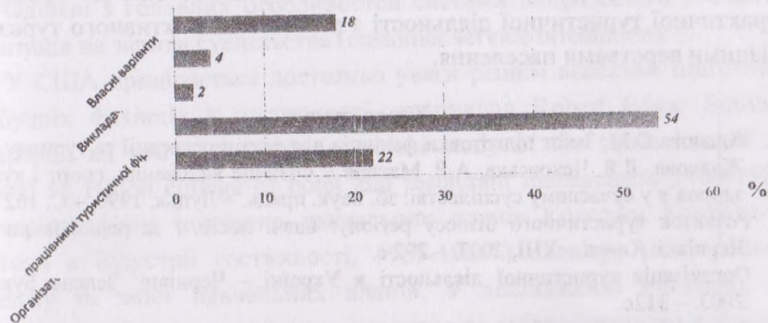

Рис.3. Місця майбутнього працевлаштування

Як свідчить поданий на рисунку розподіл відповідей: 54% респондентів бачать себе працівниками туристичної фірми; 22% – організаторами спортивних походів; 4% – викладачами у ВНЗ; 2% – гідями; 18% відповідей містили власні варіанти. Серед них – менеджер готельної справи або професії зовсім не пов'язані зі сферою туризму.

Проведене опитування, фрагменти результатів якого викладено у статті, дало можливість сформулювати наступні висновки.

Висновки:

1. Аналіз відповідей студентів I-IV курсів кафедри туризму на запитання анкети дозволив з'ясувати, що головними мотивами обрання спеціальності та навчального закладу виступає саме зміст навчання у ЛДУФК, який передбачає можливість участі в туристичних походах, а туризм трактується не тільки як сфера економічної діяльності, а як засіб фізичного виховання та вид спорту.
2. Уявлення студентів різних курсів про майбутню конкурентоспроможність на ринку праці є різним на різних курсах навчання. Так, кількість позитивних відповідей на старших курсах у два рази менша, ніж на першому курсі. Це слід врахувати у змісті навчального процесу з дисциплін кафедри.
3. Проводячи підготовку кадрів для сфери туризму, вищі заклади освіти фізкультурного профілю повинні робити акцент на розвиток спортивного туризму, масових видів внутрішнього туризму з активними формами пересування.
4. Майбутній фахівець спеціальності «Туризм», якій навчався у ВНЗ фізкультурного профілю, повинен бути готовим до проведення практичної туристичної діяльності з різних видів активного туризму та різними верствами населення.

Література:

1. Жданова О.М. Зміст підготовки фахівців для сфери рекреації та туризму / О.М. Жданова, Л.Я. Чеховська, А.Р. Матвій // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. праць. – Луцьк, 1990. – С. 162 – 164.
2. Розвиток туристичного бізнесу регіону: навч. посіб. / за ред. Школи І.М. – Чернівці: Книги – ХНІ, 2007. – 292 с.
3. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 312с.
4. Формування здорового способу життя: [навч. посіб для слухачів курсів підвищення кваліфікації держ. Службовців] / О.Яременко, О.Вакуленко, Л.Жаліло та ін. – К. : Укр. ін-т соц. досліджень, 2000. – 232 с.
5. Щур Ю.В. Спортивно-оздоровчий туризм: навчальний посібник / Щур Ю.В., Дмитрук О.Ю.. К.: Альтерпрес, 2003. – 232 с.